

УДК: 631.164.23

**ВПЛИВ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ НА ФІНАНСОВЕ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АГРАРНОГО СЕКТОРУ**

В.П. Клочан, кандидат економічних наук, доцент

А.Г. Костирко, кандидат економічних наук, старший викладач

Миколаївський національний аграрний університет

Ключові слова: міжнародні організації, фінансове забезпечення, аграрний сектор, зобов'язання, можливості, загрози

Keywords: international organization, financial security, the agricultural sector, obligations, opportunities, threats

Annotation: The article discusses the possibility of attraction and use of financial resources of international organizations to provide financial support to the agricultural sector. Identified opportunities and threats of the various vectors of international integration and their impact on the agricultural sector of the economy.

Постановка проблеми. Аграрний сектор економіки України розвивається під дією впливу глобалізаційних процесів. Виходячи з цього, необхідною складовою розвитку є активізація процесів, які позитивно впливають на фінансові можливості підприємств. На фоні глобальної тенденції прискорення притоку капіталу в країни з 2012 року спостерігається підвищення рівня кредитоспроможності за зовнішніми позиками. Проте, досить вагомим залишається питання ефективного використання залучених фінансових ресурсів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичним, методичним і практичним аспектам фінансового забезпечення аграрного сектору присвячено наукові праці вітчизняних і зарубіжних вчених, з поміж них: Андрійчука В. Г., Гайдучького П. І., Гудзь О. Є., Дем'яненко М. Я., Іртищевої І. О. [1], Ключник А.В. [4], Корсун Н. Ф. [2], Маліка М. Й., Месель-Веселяка М. Г., Непочатенко О. О., Савчука В. К., Стецюка П. А. [5]. З урахуванням потреби зміцнення фінансових позицій підприємств аграрного сектору існує потреба подальших наукових досліджень,

обґрунтування практичних пропозицій щодо покращення фінансового забезпечення з урахуванням впливу глобалізаційних процесів.

Постановка завдання. Метою статті є оцінка сучасних тенденцій і визначення перспектив співпраці України з міжнародними організаціями з метою фінансового забезпечення діяльності і підвищення конкурентних позицій підприємств аграрного сектору.

Виклад основного матеріалу. З метою використання усіх можливостей світового потенціалу Україна підтримує багатовекторність зовнішньоекономічної політики. Україна є членом і має статус спостерігача у 75 міжнародних організацій у сферах економіки, політики, охорони здоров'я, організації праці тощо. Відповідно до Єдиного державного реєстру міжнародних організацій станом на 01.01.2014 року Україна є повноправним членом міжнародних фінансових організацій: Чорноморський банк торгівлі та розвитку, Міжнародний Валютний Фонд, Міжнародний Банк реконструкції та розвитку, Європейський Банк реконструкції та розвитку, Міжнародна фінансова корпорація, Багатостороннє агентство з гарантій інвестицій.

За даними Міністерства закордонних справ України щодо стану проектного портфелю міжнародних фінансових організацій за весь період економічного співробітництва Україні надано 20,08 млрд дол. США фінансових ресурсів з метою фінансування 542 проектів [3].

Найбільший обсяг фінансових ресурсів за весь період співробітництва України з міжнародними фінансовими організаціями було отримано від Європейського Банку реконструкції та розвитку і Міжнародного Банку реконструкції та розвитку на суму 8,6 та 7,5 млрд дол. США відповідно. Варто відмітити, що за останні роки дещо змінилася структура і якість фінансових проектів шляхом зміни вектору у напрямку фінансування реального сектору, пов'язаних з модернізацією інфраструктури.

На фінансування сфери транспорту було направлено близько 50% фінансових ресурсів. Також значна увага приділена енергетиці (31%), що дозволить через реалізацію енергоефективних технологій підвищити енергоефективність вітчизняних підприємств.

Фінансування Міжнародного Валютного Фонду здійснюється за відповідними умовами, які повинні виконуватися. Зокрема це стосується і аграрного сектору. За даними меморандуму Україна зобов'язана наблизити оподаткування ПДВ аграрного сектору до загального режиму. За даними вітчизняних експертів спеціальний режим стягнення ПДВ дозволяє щорічно акумулювати близько 14 млрд грн, що позитивно впливає на збереження їх фінансового потенціалу. Режим цієї пільги для сільського господарства є одним із позитивних факторів, які підвищують ефективність державної підтримки галузі на відміну від інших. Відміна спеціального режиму оподаткування буде сприяти підвищенню ризиків для сільськогосподарських підприємств через збільшення податкового навантаження, а відповідно і зростання витрат, що спричинить зниження конкурентоспроможності.

Зростання обсягів фінансування МВФ знижує можливості гарантування фінансової безпеки економіки країни і окремих галузей. Кредити МВФ не призначено для поповнення бюджету, а направлено на поповнення рахунків Національного банку України (далі за текстом – НБУ). Головним призначенням – є поповнення валютного резерву НБУ. Отже, залучені фінансові ресурси не здійснюють прямого впливу на реальний сектор економіки. А боргові зобов'язання збільшують навантаження на державний бюджет, що є негативною тенденцією. При цьому коефіцієнт корисної дії залучених фінансових ресурсів для галузі є не визначеним.

До складу портфелів проектів міжнародних фінансових організацій входять проекти макроекономічної стабілізації економіки, системні проекти, проекти технічної допомоги, інвестиційні проекти. Останні на сьогодні мають найбільшу питому вагу і мають галузеву направленість.

Стосовно країн-партнерів, то фінансова підтримка вітчизняного сільського господарства здійснюється таким інструментом як проекти технічної допомоги. За останні 10 років у аграрному секторі було реалізовано 120 проектів. За даними Міністерства аграрної політики і продовольства України у 2012 році було здійснено 12 проектів міжнародної технічної допомоги, зокрема: Канадське агентство міжнародного розвитку (далі за текстом – CIDA) підтримувало розвиток підприємництва у галузі молочного скотарства та садівництва; швейцарським Урядом здійснено фінансування проекту щодо розвитку ринків органічної продукції через вдосконалення національного законодавства і розширення послуг щодо сертифікації органічної продукції; продовольча і сільськогосподарська організація ООН (далі за текстом – ФАО) надає консультативну допомогу у розробці ефективної аграрної політики та ін. На сьогодні продовжує дію п'ятирічний проект «АгроІнвест» (2011-2016 рр.), який розроблено Агентством Сполучених Штатів Америки з міжнародного розвитку (далі за текстом АМР США) з метою технологічного оновлення виробництв [3].

Висновки. Проведені дослідження дозволили оцінити можливості і загрози різних векторів міжнародної інтеграції України і їх вплив на аграрний сектор економіки. За результатами дослідження було визначено, що серед позитивних наслідків варто відмітити: збільшення експорту сільськогосподарської продукції завдяки освоєнню ринків; скасування кількості імпортних мит, що дозволить покращити фінансове забезпечення підприємств аграрного сектору; пряму фінансову і технічну підтримку

аграрного сектору. Проте високий рівень відкритості економіки України, а також слабка диверсифікація зовнішньої торгівлі призвели до високої залежності від зовнішніх факторів. Під впливом низки негативних факторів впливу рівень боргових зобов'язань країни має стійку тенденцію до зростання.

Бібліографічний список.

1. Іртищева І. О. Стратегія розвитку фінансово-кредитного забезпечення агропродовольчої сфери України : монографія / І. О. Іртищева, І. С. Крамаренко. – Миколаїв : Дизайн та поліграфія, 2012. – 172 с.
2. Корсун Н.Ф. Програма фінансової стабілізації підприємств агропромислового комплексу / Н.Ф. Корсун // Агропанорама. – 2008. – №1. – С.24-27.
3. Міністерство закордонних справ України [Електронний ресурс] : офіційний веб-сайт. – Режим доступу : <http://mfa.gov.ua/ua>. - Дата останнього доступу : 09.06.2016. - Назва з екрану.
4. Розвиток сільських територій в контексті міжнародного співробітництва [Текст] : монографія / [Ключник А.В., Іртищева І.О., Шибаніна О.В. та ін.] ; Миколаїв. нац. аграр. ун-т. – Миколаїв : Дизайн та поліграфія, 2013. – 336 с.
5. Стецюк П. А. Проблеми фінансового забезпечення сільськогосподарських підприємств / П. А. Стецюк // Облік і фінанси АПК. – №4. – 2011. – С. 134-137.